

דף נב.

עין משפט א.

יו"ד סימן נח סעיף ח

ח. דבקו כנפיו בדבק בשעת צידה ונחבט, אם שני כנפיו נדבקו בדף שצדין אותו בו, חוששין וצריך בדיקה. ואם לא נדבק בו אלא אחד מהם, אין חוששין, שהוא פורח מעט בכנף השני.

עין משפט ב.ג.

יו"ד סימן נד סעיף א

א. הבהמה יש לה כ"ב צלעות גדולות שיש בהן מוח אחד עשר מכאן ואחד עשר מכאן^ט וכל אחת תקועה בחוליא שלה. ולמטה מאלו יש עוד צלעות קטנות שאין בהם מוח ואחריהם יש חוליות שאין צלעות תקועות בהן. אם נשברו רובן^י של כ"ב הצלעות הגדולות מחציין ולמעלה כלפי השדרה בין שהיו ששה מצד זה וששה מצד השני או י"א מצד זה ואחד מצד השני טריפה^כ.

ט. מברייטא חולין נ"ב. ובגמ' שם. וי"א מכל צד הם אותם של צד הצואר חוץ מאותם ב' צלעות קטנות הנחתכות עם החזה שנקראות חזה ולא צלעות. ש"ך ס"ק א'.

ודע שהבהמה יש לה י"ח חוליות בגבה מן מקום כלות המפרקת עד סופה וזה סדרן, החוליא הראשונה הסמוכה למפרקת תקועים בה שני צלעות והם נקראים חזה אחד מימין ואחד משמאל, ואחר חוליא זו יש עוד י"א חוליות אשר בהם תקועים כ"ב צלעות גדולות שיש בהם מוח דהיינו י"א מימין וי"א משמאל ואלו ג"כ תקועים מזה ומזה תוך חוליא, ואחר אלו יש עוד ג' חוליות אשר בהם תקועים ששה צלעות שאין בהם מוח שלוש מכאן ושלוש מכאן ותקועים ג"כ תוך חוליא ואלו נקראים צלעות קטנות. ואחר חוליות אלו יש עוד ג' חוליות אשר אין בהם שום צלעות תחובים להם ואלו נקראים בש"ס שלהי כפלי הרי בין הכל י"ח חוליות, כמבואר במשנה אהלות פ"א שיש י"ח חוליות ע"ש. אבל בכבשים ועיזים כתב בכף החיים באות ב' בשם הזבחי צדק שבדקו ולא נמצאים רק כ"ו צלעות בין הכל גדולים וקטנים ותקועים ביי"ג חוליות יי"ג מכאן ויי"ג מכאן, ויש עוד חמשה חוליות שאין בהם צלעות אבל החוליות הם י"ח ע"ש.

י. ואע"ג דאמרינן בגמ' דקוץ שניקב לחלל חוששין שמא ניקב אחד האברים הפנמיים שנקיבתן במשהו וכאן בנשברו מיעוטן כשרה אפי' העוקץ שלו כלפי פנים ולא חיישין שמא ניקבו הדקין או הכרס או הריאה והטעם דרק בקוץ שניקב בכח חיישין דנכנס בדוחק, אבל בראשי צלעות דליכא למימר הכי לא חיישין. כ"כ הר"ן בשם הרשב"א. והביאו הב"י. ט"ז ס"ק א'.

כ. נבראה הבהמה חסרה צלעות טריפה. כף החיים אות י"א.

א. ב. נעקרו מהחוליא ל והחוליא קיימת הוי כנשברו וטריפה.

עין משפט ד. יו"ד סימן נד פעיף ב

ב. ג. נשברו הצלעות הקטנות שאין בהם מוח כשרה מ.

עין משפט ה. יו"ד סימן נד פעיף א

עיינ לעיל עין משפט ב.ג.

עין משפט ו.ז. יו"ד סימן נד פעיף ג

ג. ד. נעקר מהצלעות הגדולות צלע וחצי ו חוליא עמה טריפה.

הגה: דוקא נעקרה אבל אם היתה כך חסרה כשרה. ה"ה אם יתירה חוליא אחת אפי' עם ב' צלעות כגון שנמצאו י"ב צלעות גדולות שיש בהם מוח כשרה ע'. גם אם נמצאו בצד אחד ט"ו צלעות גדולות ובצד השני י"א כתיקונו כשרה.

ל. לאו דוקא נעקרו לגמרי אלא מתנדנד וזו ממקומו תוך הבוכנא מיקרי נעקרה. כף החיים אות י"ד אבל הזבחי צדק פיקפק בדין זה וכתב להתיר בהפ"מ.

מ. מימרא דרבה בר בר חנה שם. וה"ה נעקרו כך מוכח מגמ' שם דף נ"ב ע"א. ש"ך ס"ק ה' מרשב"א. ואפי' נשברו מקצת מהגדולות עם הקטנות אין הקטנות מצטרפות לעשותם רוב שבורות. ש"ך ס"ק ו'. ודע דגם אותם שני צלעות קטנות התחובים בחוליא ראשונה הנחתכות עם החזה אם נשברו או נעקרו כשרה ואינם מצטרפים לעשות רוב עם הגדולות. כף החיים אות כ"א מהכנה"ג.

נ. מימרא דרב שם, ורש"י בדף נ"ב ע"א. אבל מהצלעות הקטנות אפי' נעקר צלע וחצי חוליא עמו כשרה וזו דעת הרשב"א, אבל הרש"ל וב"ח מטריפין אפי' בקטנות. ש"ך ס"ק ז'. ובגדולה פחות מחצי מחוליא כשרה אבל דעת הזבחי צדק להחמיר אפי' במקצת חוליא אם לא בהפ"מ. כף החיים אות כ"ד. וחצי חוליא היינו החור שהבוכנא תקועה שם. שם אות כ"ז.

ס. ה"ה יתירה וכך היא דעת הט"ז בס"ק ד', אבל הפר"ח כתב לאסור בחסרה חוליא או יתירה אפי' בהפ"מ. כף החיים אות כ"ט. ובזבחי צדק העלה להכשיר בין בחסרה בין ביתרה חוליא בהפ"מ. שם.

ע. מ"מ אם היתה יתירה חוליא אחת וניטלה ביד אדם טריפה. שם באות ל"א.

דף נב:

עין משפט א.ב.ג.

יו"ד סימן נד פעיף ד

ה. נעקרה פ חוליא אחת כולה אפי' מאותן שאין בהם צלעות טריפה.

הגה: אפי' למטה במקום שאין פסיקת חוט השדרה פוסל שם.

עין משפט ד.ה.

יו"ד סימן ל פעיף א

א. בהמה או חיה שנתרוצץ רוב עצם גולגלתה ז בין ברוב הגובה או

ברוב היקפה ק טריפה אע"פ שהקרום קיים ר.

עין משפט ו.

יו"ד סימן מח פעיף ג

ג. נקרע בשר החופה את רוב הכרס ש והוא מקום הבטן שאם יקרע יצא

הכרס טריפה, אע"פ שלא הגיע הקרע עד שנראית הכרס ה אלא כיון

שנקרע רוב עובי הבשר הזה או ניטל טריפה, ושיעורו באורך א טפח,

ואם היתה בהמה קטנה אם נקרע רובה אפי' שזה פחות מטפח טריפה.

פ. ואפי' שתלוי עדיין בחוט השדרה כל שנפרדה מחיבורה משני קצותיה הו"ל נעקרה וטריפה. שם באות ל"ג.

צ. מימרא דרב שילא, בחולין דף מ"ב ע"ב, ופי' רש"י שם וכן פי' רי"ו. ואפי' רק נסדק בין ברוב גובה בין ברוב הקיפה, וה"ה נמעך כרצועה ארוכה ברוחב מעט דינו כנסדק. כה"ח אות א'-ב'. ובעוף כיון שגולגלתו רך יש להחמיר בכל דהו, כה"ח אות י'.

ק. בעיא דר' ירמיה שם בגמ' ולא נפשטה והסכמת הפוסקים לחומרא, ורבו הפירושים ברוב גובהה ורוב הקיפה. ועיין בב"י וב"ח והט"ז. וברוב גובהה שהוא מעינים ולמעלה לצד הקרניים. ורוב הקיפה היינו בעיגול אותו מקום שהוא כנגד המוח.

ואם יש ספק אם זה רוב שרי מכח ספק ספיקא, ויש חולקים. כה"ח אות ט'. ואפי' עברו עליה י"ב חודש יש להטריף כה"ח אות י"ב.

ר. אע"פ שגם הקרום העליון קיים. ש"ך ס"ק ב'. דאם אין הקרום קיים טריפה משום נקיבת הקרום של המוח.

ש. ממשנה חולין מ"ב ובגמ' נ"ב. וכל זה בנעשה הקרע ע"י חולי אבל אם נעשה ע"י קרן טריפה אפי' בפחות מטפח שמא ניקבו בני מעיים. ט"ז ס"ק ד'.

ת. זוהי דעת הרמב"ם בפ"ט מהלכות שחיטה הלכה ה'-ו'. אבל דעת רש"י ורשב"א ור"ן דלא אסורה אלא עד שנראה הכרס הפנימי. ש"ך ס"ק ד', וסיים באין הפ"מ יש לחוש לדברי הרמב"ם.

א. ה"ה ברוחבו. ב"י ולבוש. ש"ך ס"ק ו'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ז.ז.ט.

יורד סימן נז סעיף א

א. דרוסה ע"י חיה ועוף הדורס טריפה ^ב ולא כל חיה ועוף שווים בדריסתן אלא דרגות יש בהם.

הארי יש לו דריסה אפי' בשור הגדול ובגסה שבחיות, הזאב אין לו דריסה בבהמה גסה ^ג אפי' בקטנה שבהם כגון בעגלים ^ד אבל יש לו בדקה אפי' בגדולה שבהן כגון כבשים גדולים.

חתול ונמיה ושועל אין להם דריסה בכבשים גדולים אבל יש להם בגדיים וטלאים וכ"ש בכל העופות ^ה.

חולדה אין לה דריסה בבהמה כלל ואפי' בגדיים וטלאים אבל יש לה בכל העופות אפי' בגסה שבהן.

כלב אין לו דריסה כלל אפי' בעופות ואם ניקב עד החלל דינו כקוץ שניקב לחלל ^ו.

שאר חיות טמאות כל שאינה גסה מהזאב אין לה דריסה בגדולה שבדקה, כגון כבשים ועזים אפי' היא גסה כזאב, אבל יש לה דריסה בגדיים וטלאים וכל שכן בעופות, ואם היתה גסה מהזאב דינה כזאב ויש לה דריסה בדקה ואפי' היא גדולה כארי, אבל לא בגסה.

היתה גסה יותר מארי הרי היא כארי ויש לה דריסה בכל.

הגה: ויש מחמירין דכל שהיא מזאב ולמעלה יש לה דריסה אפי' בבהמה גסה

ב. ממשנה חולין דף מ"ב. והטעם של דרוסה כי הארס יורד ושורף את הבשר ונוקב בתוכו ויש לחוש שמא ירד במקום שנטרפת בנקב כל שהוא. כ"כ הלבוש. אבל התוס' בחולין דף מ"ב ע"א כתבו לאו משום דסופו לינקב דא"כ הוי בכלל נקובה אלא טעמא דדרוסה שהארס שורף וסופה למות.

ג. י"א דיש לו דריסה בבהמה גסה. כ"כ הב"ח, וכתב הש"ך בס"ק א', דהיכא דאפשר למוכרו לגוי ואין הפסד אם יעשה כן.

ד. ומהרש"ל אוסר בעגלים וע"כ כתב הש"ך בס"ק ב' דיש למוכרו לגוי היכא דאין הפ"מ.

ה. אפי' שהם יותר גדולים מגדיים וטלאים. פר"ח אות ה'.

ו. שנתבאר דינו בסי' נ"א. ט"ז ס"ק ד', וש"ך ס"ק ד'. וכיון שאין אנו בקיאים בבדיקה זו יש להטריף. כף החיים אות ט'.

ויש לחוש לחומרא ז.

עין משפט י.כ. יו"ד סימן נז סעיף ב ד

ב. כל העופות אין להם דריסה כבהמה ח אפי' בגדיים וטלאים חוץ מהנץ שיש לו דריסה בגדיים ובטלאים והוא שינקוב בצפורנו לבית החלל ט שאז מטיל ארס.

ה. ד. כל אלו שאמרנו שיש להם דריסה בין אם באים להציל הנדרס ממנו י בין אם אין באים להצילו.

ז. ובהפסד מרובה שרי. כ"כ הכנה"ג בהגהב"י אות י"ג. ודוקא בגסה אבל בדקה אין להכשיר אפי' בהפסד מרובה כיון שגם לדברי השו"ע יש דריסה. שם אות י"א.
ח. כל חיות ועופות הטהורים, אין להם דריסת ארס. כ"כ התוס' בחולין דף נ"ג ע"א ד"ה שאר.
ט. אפי' לא הגיע לחלל אבל הגיע לחלל יש לו דריסה אפי' בגדיים וטלאים וכ"ש בכל העופות. ש"ך ס"ק י"ב.
י. דיש סברא יותר להתיר דאינו דורס כ"כ קמ"ל דאין חילוק. ש"ך ס"ק י"ז.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com